

Ágúst Einarsson

Hugvekja á fyrsta í aðventu 30. nóvember 2003 í Seltjarnarneskirkju

Það er aðeins ein kjölfesta í hverju skipi og aðeins einn hornsteinn í hverri byggingu. Kristnin hefur verið og getur verið þessi kjölfesta í lífi ykkar. Hún er það hjá mörgum, en hjá öðrum eru aðrir hornsteinar, ef þá nokkrir.

Auðvitað er hægt að lifa góðu lífi án þess að trúa á Guð almáttugan og son hans Jesús Krist. Við erum hætt því að neyða trú okkar upp á annað fólk, en sagan segir frá fjölmörgum grimmdarverkum sem voru unnin nafni trúarinnar sem var notuð sem yfirskyn fyrir græðgi og mannvonsku. Yfir 90% af frumbyggjum S-Ameríku var útrýmt á örfáum áratugum eftir að hvítir menn komu þangað fyrir rúmum 500 árum. Það var sagt vera Guði til dýrðar, en hvergi má sjá réttlætingu á slíkum verkum í orðum frelsarans.

Jesús Kristur kenndi umfram allt fyrirgefningu og umburðarlyndi. Það er trú og lífsviðhorf sem allir geta tileinkað sér. En gerir fólk það? Fyrirgefið þið það sem er gert á hlut ykkar? Sýnið þið umburðarlyndi þegar ykkur mislíkar eitthvað? Orðræða frelsarans um fyrirgefningu á mjög vel við aðstæður á okkar tímum.

Fyrir 2000 árum, þegar Jesús reikaði um þar sem nú er Palestína og Ísrael, en var þá rómverskt landsvæði, er talið að jaðarbúar hafi verið 300 milljónir. Um aldamótin 1900 voru jarðarbúar 1,3 milljarðar en núna, eitt hundrað árum seinna, eru jarðarbúar 6 milljarðar. Talið er að þeir verði 8 milljarðar eftir 25 ár. Fólksfjölgunin er því gífurleg á okkar tímum og við ráðum ekki við vandamál vegna fæðuöflunar, búsetu, vatns, mengunar og örbrigðar nema við skiljum og beitum hugtökunum um umburðarlyndi og fyrirgefningu. Jesús vildi að við ynum

saman og hann sagði að hvað sem við gerum hinum minnsta bróður gerum við honum.

Það er langt frá því að við sinnum okkar minnsta bróður. Af þeim 6 milljörðum manna sem búa nú á jörðinni verða 2 milljarðar að lifa á minna en 2 dollurum á dag eða 150 krónum. Ég sæi ykkur reyna að lifa á 5.000 krónum á mánuði eins og þriðjungur jaðarbúa verður að gera. Það deyja 10 milljónir barna á hverju ári úr sjúkdómum og veikindum sem hægt er að koma í veg fyrir. Þetta eru fleiri börn en öll börnin sem lifa á Norðurlöndum.

Við erum 9. ríkasta þjóð í heimi með þjóðartekjur á mann. Við erum rík, en framlag okkar til þróunarmála er hlutfallslega miklu minna en nokkurrar annarrar efnaðrar þjóðar. Við hugsum ekki um okkar minnstu bræður né systur, hvorki núna né áður. Í þeim efnum erum við Levítinn sem gekk fram hjá rænda manningum sem lá særður í vegkantinum í dæmisögu Jesús.

Þessi miklu vandmál sem blasa við mannkyninu og koma fram í örbirgð, þar sem milljónir manna deyja úr hungri á hverju ári leysast ekki nema við eigum kjölfestu í viðhorfum og sterkan siðferðlegan grunn og hugmyndafræði. Afturhvarf til trúar getur því verið vegvísir fyrir einstaklega óvissa framtíð sem einkennist af meiri breytingum en við höfum áður séð í sögu mannkyns.

Sumir halda að kristin trú felist fyrst og fremst í trú á hið almáttuga en kristin trú er miklu meira. Hún tekur afstöðu til líðandi stundar. Kristur tók stöðugt afstöðu gagnvart ranglæti í sínu nánasta umhverfi og gerði úr þeirri afstöðu algildan siðaboðaskap. Jesús rak víxlarana út úr musterinu, þegar honum ofbauð kaupmennska þeirra á helgum stað. Þar tók hann heldur betur afstöðu til málefna líðandi stundar. Við getum tekið afstöðu sem byggir á hugtökum trúarinnar og við eigum að hafa uppi þær tilvísanir.

Dauðasyndirnar eru sjö talsins og ein þeirra er græðgi. Ráðamenn í fjármálafyrirtækjum hérlendis hafa nýlega fallið fyrir þeirri synd og það á ekki að líðast frekar en aðrar syndir. En meðal syndanna sjö er reiði, öfund og hroki. Erum við ekki öll sek um slíkt endrum og eins? Gleymum ekki því, að sá ykkar sem syndlaus er skal kasta fyrsta steininum.

Hinn mikli guðfræðingur Tómas frá Aquino lagði áherslu á að dauðasyndirnar ætti ekki að skilja bókstaflega sem dauðlegar heldur að þær leiði til verri hegðunar og eftirbreytni. Frelsið, sem við viljum að umleiki allar athafnir mannsins, byggir á aðhaldi með opinni umræðu og gagnsæi. Frelsinu fylgir mikil ábyrgð einstaklinga, miklu meiri ábyrgð en ef fólk býr við einræði og kúgun.

Boðskapur Jesús um fyrirgefningu og umburðalyndi kemur alls staðar fram hjá honum. Ég átti þess kost í sumar að ferðast um Ísrael. Það er ógleymanlegt að koma til Kapernaum þar sem Jesús dvaldi. Þar eru enn rústir af húsi fiskimannsins Símonar sem seinna varð Pétur postuli. Ég stóð á hæðinni, þar sem Jesús flutti fjallræðuna. Það er ekki fjall heldur smá hæð rétt utan við bæinn. Þar kenndi Jesús Faðir vorið og sæluboðorðin. Það er enn stundaður veiðiskapur í Galíleuvatni og vel er hægt að sjá fyrir sér hvernig Jesús og lærisveinar hans fóru milli þorpa en svæðið allt er ekki stærra en Árnassýsla.

Í Faðir vorinu biðjum um fyrirgefningu guðs um leið og við eigum að fyrirgefa vorum skuldunautum. Gerum við það alltaf? Við eigum á aðventunni að hugsa til þess hvað við getum gert í okkar næsta nágrenni til að lifa eftir hinum einfalda en sterka boðskap Jesús. Sælir eru miskunsamir því að þeim mun miskunað verða.

Maðurinn gegnir tvíþættu hlutverki á jörðinni, hinu veraldlega og hinu andlega. Páll postuli segir í fyrra Korintubrési sínu: “En hið andlega kemur ekki fyrst heldur hið náttúrlega, því næst hið andlega. Hinn fyrsti maður er frá jörðu, jarðneskur, hinn annar

maður er frá himni. Eins og hinn jarðneski var, þannig eru og hinir jarðnesku: og eins og hinn himneski var, þannig eru og hinir himnesku. Og eins og vér höfum borið mynd hins jarðneska, munum vér einnig bera mynd hins himneska.” Þessi orð Páls sýna hvernig við getum og eigum að skilja líf okkar.

Fyrstu málsvarar kristninnar voru allir líflátnir fyrir hugmyndir sínar. Er eitthvað í nútímanum sem okkur finnst vera þess virði að láta lífið fyrir? Þjóð sem hefur ekki barist með vopnum í neinum mæli í tæp 800 ár eða frá lokum Sturlungaaldar á erfitt með að sjá, hvernig hægt er láta lífið fyrir frelsi þjóða, eins og stýrjaldir mannkynssögunnar sýna okkur döpur dæmi um.

Við sjáum að nú fórnar fólk lífi sínu, hinni dýrmætustu allra Guðs gjafa, til að deyða annað fólk með sjálfsmorðsárásam. Stundum er það sótt í trúarlega réttlætingu en það eru engin trúarbrögð sem heimila slíkt. Þetta er öfgahyggja, sem er að vísu til í öllum trúarbrögðum, líka í kristninni. Við eigum ekki einungis að varast öfgarnar, heldur verðum við að berjast gegn þeim. Það eru öfgar sem sundra fjölskyldum, kynþáttum og þjóðum. Þótt Jesús Kristur hafi boðað byltingu hugarfarsins var hann ekki öfgamaður, vegna þess að hann lagði alltaf áherslu á kærleikann. Kærleikur þrífst ekki í öfgum, aðeins hatur og harka. Hvað er fyrirgefning og umburðarlyndi annað en kærleikur?

Símon Pétur, sem ólst upp við rætur hæðarinnar þar sem Jesús flutti fjallræðuna, lét lífið fyrir það að boða kristnina öllu fólki. Kristnin er alþjóðahugsun, ef til vill fyrsta alvöru alþjóðahreyfingin sem byggði á öðru en hernaði og yfirgangi. Fólksfjölgunin nú er öll utan hins vestræna heims, utan okkar lands og nágrennalanda. Í fyrirgefningu og umburðarlyndi felst líka að við verðum að auka þekkingu okkar á öðrum þjóðum, á öðrum trúarbrögðum, því að við verðum að skilja aðrar þjóðir.

Hlutverk okkar flestra snýr ekki lengur að sjálfum okkur, heldur að börnum okkar og barnabörnum. Leyfið börnunum, og bannið

þeim eigi, að koma til mín því slíkra er himnaríki sagði frelsarinn. Auðvitað verða það börnin okkar og barnabörnin sem glíma við hin miklu vandamál framtíðarinnar en það er okkar að veita þeim þá kjölfestu, sem kemur að gagni. Það gerir það enginn fyrir okkur. Börnin eru mörg í heiminum og hvert barn sem deyr úr hungri annars staðar á jörðinni á að snerta hverja taug í líkama okkar, ekki síst á þeim tíma þegar við fögnum fæðingartíð lítils barns eins og aðventan er.

Mig langar til að enda á stuttri stöku sem var valinn fyrir þennan dag, 30. nóvember, af þeim manni ég virði mest núlifandi Íslendinga, herra Sigurbjörn Einarsson, biskup. Stakan er svohljóðandi:

Vaki englar vöggju hjá,
Varni skaðanum kalda,
Breiði Jesús barnið á
blessun þúsundfalda.

Höfundurinn er ókunnugur en stakan hefur fylgt landsmönnum lengi. Hún á við þennan dag og lýsir vel viðhorfi séra Sigurbjörns. Megi þessi blessun vera okkur leiðarljós á aðventunni.